

Aktiivsete Kodanike Fond – Eesti

JUHISED TAOTLEJATELE JA PROJEKTI ELLUVIIJATELE

1 SISSEJUHATUS

Kodanikuühiskonna toetamine on **Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) toetuste 2014–2021 rahastusperioodil** üks kesksetest prioriteetidest. Programmi rahastavad Island, Liechtenstein ja Norra viieteistkümnes Euroopa Liidu riigis – nii Kesk- ja Lõuna-Euroopas kui ka Baltikumis. Kümnet protsenti riigile määratud kogueraldisest kasutatakse igas abisaaja riigis kodanikuühiskonna programmi tarbeks. Aktiivsete Kodanike Fond (ingl *Active Citizens Fund*, ACF) on asutatud eelisektori „Kultuur, kodanikuühiskond, hea valitsemistava ning põhiõigused ja -vabadused“ raames. Tegemist on ühega viiest valdkonnast, mille rahastamises on doonorriigid ja Euroopa Liit kokku leppinud. Fondi abil panustatakse EMP ja Norra toetuste üldeesmärkide saavutamisse, et vähendada majanduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust ning tugevdada kahepoolseid suhteid doonorriikide ja toetusesaajate vahel.

Eestis valis finantsmehhanismide kantselei ACF-i fondioperaatoriks Avatud Eesti Fondi koos Eesti Vabaühenduste Liiduga (varem Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit). Aastatel 2019–2023 on Eesti kodanikuühendustel võimalik avalike projektikonkursside ja muude meetmete kaudu taotleda toetusi kokku 3,3 miljonit euro ulatuses.

Taotlejatele ja projekti elluviijatele mõeldud juhiste eesmärk on anda ülevaade ACF-i reeglitest ja tingimustest ning nõustada taotlejaid ja projekti elluviijaid oma projektide arendamisel ja elluviimisel.

Terminite määratlused

Vabaühendus on valitsusest sõltumatu mittetulunduslik organisatsioon. Seda võidakse nimetada ka valitsusväliseks organisatsiooniks või kodanikuühenduseks.

Abikõlblikud otsesed kulud on sellised erikulud, mida projekti elluviija ja/või projektipartner kooskõlas oma raamatupidamispõhimõtete ja sise-eeskirjadega käsitleb projekti elluviimisega vahetult seotuna ning mida seetõttu saab raamatupidamissüsteemis kajastada otse projekti arvele.

Doonorpartnerlusprojekt on projekt, mis viiakse ellu tihedas koostöös projektipartneriga, kelle peamiseks asukohaks on üks doonorriikidest, st kas Island, Liechtenstein või Norra.

Kaudsed kulud on kõik abikõlblikud kulud, mida projekti elluviija ja/või projektipartner ei saa käsitleda otseste projektikuludena, kuid mida raamatupidamissüsteemis saab kajastada projektiga seotud abikõlblikest otsestest kuludest tulenevana.

Fondioperaator on Avatud Eesti Fondi ja Vabaühenduste Liidu konsortsium, mis haldab Eestis ACF-i programmi.

Projektipartner on juriidiline isik, kes on projekti ellu viimisesse aktiivselt kaasatud ja panustab sellesse tõhusalt. Tal on projekti elluviijaga projekti teostamisel ühised majanduslikud või ühiskondlikud eesmärgid, mis plaanitakse saavutada projekti rakendamise kaudu.

Projekti elluviija on juriidiline isik, kes vastutab projekti algatamise, ettevalmistamise ja lõpuleviimise eest.

Haavatavad rühmad on naised, etnilised ja muud vähemused, sisserändajad ja teised ebasoodsas olukorras olevad rühmad, kes on majanduskasvust kasu saanud peavoolust kõrvale jäänud. Seetõttu pole need n-õ hääleõiguseta rühmad poliitilistes protsessides osaleda saanud ja neil pole eestkõnelejaid ega vajalikke oskusi, et ise oma huve esindada või kaitsta.

2 PROGRAMMI KOHALDAMISALA

ACF-i **eesmärk** on tugevdada kodanikuühiskonda ja kodanikuaktiivsust ning suurendada haavatavate rühmade mõjujõudu. Programmi abil püütakse **parandada kodanikuühiskonna pikaajalist jätkusuutlikkust ja võimekust**, tugevdades selle rolli **osalusdemokraatia, kodanikuaktiivsuse ja inimõiguste edendamises ning haavatavate rühmade mõjujõu suurendamises**.

Programmi eesmärkide saavutamiseks korraldatakse viis vabaühendustele suunatud avatud taotlusvoor. Lisaks korraldab Vabaühenduste Liit projektide ettevalmistamise ja elluviimise ajal erinevaid tugitegevusi ja üritusi.

ACF-i raames saab toetust taotleda projektidele, mis puudutavad järgmisi valdkondi:

- *demokraatia, kodanikuaktiivsus, hea valitsemistava ja läbipaistvus;*
- *inimõiguste ja võrdse kohtlemise tagamine, võitlus rassil või etnilisel päritolul, usul või maailmavaatel, sool, puudel, vanusel, seksuaalsel sättumusel või sooidentiteedil põhineva diskrimineerimisega;*
- *sotsiaalne õiglus ja haavatavate rühmade kaasatus;*
- *sooline võrdõiguslikkus ja sooline vägivald;*
- *keskkond ja kliimamuutused.*

3 EESMÄRGID

ACF-i üldine eesmärk on tugevdada kodanikuühiskonda ning suurendada kodanikuaktiivsust ja haavatavate rühmade mõjujõudu. Programmi kaudu rahastatavad projektid peavad panustama järgmiste **tulemuste** saavutamisse:

1. **Tugevam demokraatlik kultuur ja suurem kodanikuteadlikkus;**
2. **Laiem toetus inimõigustele ja võrdsele kohtlemisele;**
3. **Haavatavate rühmade suurem mõjujõud;**
4. **Vabakonna suurem võimekus ja jätkusuutlikkus.**

Läbivate teemadena toetatakse programmi raames järgmisi väljundeid:

- noorte kaasamine;
- vabakonna võimekuse ja jätkusuutlikkuse tugevdamine;
- vähemsoodustatud piirkondade ja sihtrühmade jõudmine;
- kultuuridevahelise mõistmise parandamine, eelkõige rahvusvähemuste puhul.

Nimetatud väljunditega võib arvestada projekti ülesehitusel, kaasates kas ise või tehes koostööd vastavat kompetentsi või sihtrühma kaasava partnerorganisatsiooniga.

Kahepoolsete suhete tugevdamine

Kõnealuse programmi üks prioriteete on koostöövõrgustikena tegutsemise, teadmiste-kogemuste vahetamise ja tulemuste jagamise kaudu tugevdada Eesti vabaühenduste ja doonorriikidest pärit üksuste vahelisi suhteid ning suurendada nende vastastikust mõistmist. Koostöös Norra Helsingi Komiteega ja Islandi Inimõiguste Keskusega aitame võimaluste piires leida doonorriikidest partnereid. Programmi raames korraldatakse erinevaid üritusi ja konkursse partnerite leidmiseks ja koostöövõrgustike loomiseks. Edukatel doonorpartnerlusprojektidel on kahepoolsete tegevuste edendamiseks võimalik projekti elluviimise ajal taotleda lisatoetust. Täpsem teave nende võimaluste kohta avaldatakse hiljem, projekti elluviimise etapis.

Soovituslikud meetmed

Alljärgnev loetelu ei ole täielik ja sisaldab üksnes näiteid toetuskõlblike tegevuste kohta:

- huvikaitse ja kodanikuteadlikkuse edendamine, kodanike kaasamine;
- „valvekoera“ rolli edendamine ja seire, sh rahvusvaheliste organisatsioonide soovitusel;
- kodanikuaktiivsus, vabatahtlik tegevus ja ühiskondlikus elus osalemine;
- osalemine avaliku poliitika kujundamises ja otsuste langetamises, sh kodanikuühenduste tegevust soosiva keskkonna arendamine;
- väljendusvabaduse ja uuriva ajakirjanduse toetamine;
- vihakõne vastu võitlemine, sh vihakuritegude ohvreid aitavate võrgustike töö toetamine;
- LGBTI-inimeste õiguste ja nende diskrimineerimise vastu võitlemine;
- kodanikuühiskonna võimekuse suurendamine (sh vabaühenduste jätkusuutlikkuse kasvatamine, koostöövõrgustike kaudu tegutsemine, vastutustundlikkuse edendamine);
- partnerlussuhted vabaühenduste ning avaliku ja erasektori vahel;
- kodanikuharidus ja -koolitus;
- uuringud ja analüüsid, mis võimaldavad teadlikumalt kujundada poliitikaid;
- sotsiaalne innovatsioon ja sotsiaalse ettevõtluse arendamine;
- kultuuridevaheline dialoog, sh vähemuse ja enamuse suhtlust võimaldavad platvormid;
- põlvkondadevaheline koostöö;
- teadlikkuse ja võimekuse kasvatamine keskkonna teemadel, sh kliimamuutused ja nendega kohanemine;
- keskkonnateabe kättesaadavus, õigus osaleda keskkonnavalaste otsuste menetlemisel ja võimalus pöörduda keskkonnaasjus õigussüsteemi poole vastavalt Arhusi konventsioonile.

Lisaks tuleb arvestada alljärgnevat toetuskõlblikkuse nõudeid:

- keskkonna ja kliimamuutustega seonduvat toetatakse üksnes siis, kui see moodustab ühe osa meetmetest, millega edendatakse kodanike osalemist ühiskondlikus elus, nende huvide kaitset, sotsiaalset innovatsiooni ja kodanikuaktiivsust;
- sotsiaalhoolekande ja põhiteenustega seonduvat toetatakse üksnes siis, kui see moodustab ühe osa tegevustest, mis on suunatud kodanike teadlikkuse kasvatamisele, nende huvide kaitsele ja mõjujõu suurendamisele ja/või on vajalikud huvikaitsetegevuse toetamiseks.

3.1 Tugevam demokraatlik kultuur ja suurem kodanikuteadlikkus

Rahastatavad valdkonnad:

- *demokraatia, kodanikuaktiivsus, hea valitsemistava ja läbipaistvus;*
- *keskkond ja kliimamuutused.*

Demokraatlikud väärtused ja tavad on tugeva ja elujõulise kodanikuühiskonna toimimiseks hädavajalikud. Vabaühendused innustavad ühiskondlikus elus osalema ja mängivad kesksel rollil kodanike kaasamisel otsustusprotsessi nii kohalikul, riiklikul kui ka Euroopa tasandil.

Selle tulemuseni jõudmiseks on vaja tugevdada vabaühenduste eestkõneleja ja „valvekoera“ rolli, suurendada kodanike kaasatust, parandada nende teadlikkust ning edendada head valitsemistava ja läbipaistvust. Suurendamiseks vabaühenduste mõju poliitika kujundamises, toetab programm tihedama koostöö tegemist, võrgustikena lävimist ja koalitsioonide loomist ning soosib uuringuid ja analüüse, et nende abil probleeme paremini mõista ja selle tulemusena vabaühenduste mõju kasvatada.

Programmiga soovitakse toetada eri tüüpi ettevõtmisi, mis aitaksid kodanikuaktiivsuse kontseptsioonist paremini aru saada ning soodustaksid kodanike, sh noorte ja vähemuste, ühiskondlikku ellu kaasamist.

Samuti toetatakse ettevõtmisi, mis kaitsevad kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ning aitavad kujundada kodanikuühiskonnale sobivat keskkonda, sh head valitsemistava, läbipaistvust ja teabe kättesaadavust. Kõnealuse tulemuse puhul on keskkonnateemade ja kliimamuutusega tegelevatel vabaühendustel võimalus taotleda toetusi, mille eesmärk on edendada kodanike osalemist ühiskonnaelus ja kodanikuaktiivsust, kaitsta nende huve ning propageerida keskkonnateemade puhul suuremat läbipaistvust ja paremat teabe kättesaadavust.

Selle tulemuse saavutamiseks rahastatakse projekte, mis panustavad järgmistesse tulemustesse ja vähemalt ühte väljunditest:

	Oodatavad tulemused	Indikaatorid
Programmitasandi eesmärk	Tugevdada kodanikuühiskonda ning suurendada kodanikuaktiivsust ja haavatavate rühmade mõjujõudu	Vabaühenduste tegevusse kaasatud inimeste hulk
Tulemus	Tugevam demokraatlik kultuur ja suurem kodanikuteadlikkus	Kodanikuteadlikkust ilmutava sihtrühma osatähtsus Vabaühenduste poolt mõjutatud poliitikate ja õigusaktide hulk riiklikul tasandil Vabaühenduste poolt mõjutatud poliitikate ja õigusaktide hulk kohalikul tasandil Vabaühenduste hulk, mis kasutavad huvikaitses uuringuid või muid teadmispõhise poliitikakujundamise jaoks vajalikke vahendeid
Väljund 1.1	Kodanike suurem kaasatus poliitika kujundamisse läbi vabaühenduste tegevuse	Poliitika kujundamisse kaasatud kodanike hulk
Väljund 1.2	Kodanikuteadlikkuse edendamine	Kodanikuharidust pakkuvate vabaühenduste hulk Kodanikuõiguste ja osaluse teemadel koolitatud/haritud inimeste hulk Kodanike osalust soodustavate uudsete meetodite ja lähenemisviiside hulk
Väljund 1.3	Head valitsemistavad ja suurem läbipaistvus	Vabaühenduste algatusel headele valitsemistavadele, läbipaistvusele ja teabe kättesaadavusele suunatud tegevuste hulk

3.2 Laiem toetus inimõigustele ja võrdsele kohtlemisele

Rahastatavad valdkonnad:

- *inimõiguste ja võrdse kohtlemise tagamine, võitlus rassil või etnilisel päritolul, usul või maailmavaatel, sool, puudel, vanusel, seksuaalsel sättumusel või sooidentiteedil põhineva diskrimineerimisega;*
- *haavatavate rühmade sotsiaalne õiglus ja kaasatus;*
- *sooline võrdõiguslikkus ja sooline vägivald.*

Inimõiguste kaitse ning diskrimineerimise ja äärmusluse ärahoidmine on doonorriikide jaoks prioriteetid. Kogu Euroopas kasvava poliitilise äärmusluse taustal on inimõigused ja demokraatlikud väärtused sattunud surve all.

Programmiga soovitakse toetada tegevusi, mis tugevdaksid vabaühenduste rolli inimõiguste eest seisjana, kaitseksid aktiivselt inimõigusi ning edendaksid võrdset kohtlemist, olenemata rassist või rahvusest, usust või maailmavaatest, soost, puudest, vanusest, seksuaalsest sättumusest vms. Samuti toetatakse ettevõtmisi, mis toetavad selliseid väärtusi, uskumusi ja hoiakud, mis aitavad inimestel oma õigusi paremini mõista ja neid teostada ning kasvatavad inimõiguste alast teadlikkust.

Rahastatakse ka soolise ebavõrdsuse alast teadlikkust suurendavaid ja soolist ebavõrdsust vähendavaid tegevusi.

Selle tulemuse saavutamiseks rahastatakse projekte, mis panustavad järgmistesse tulemustesse ja vähemalt ühte väljunditest:

	Oodatavad tulemused	Indikaatorid
Programmitasandi eesmärk	Tugevdada kodanikuühiskonda ning suurendada kodanikuaktiivsust ja haavatavate rühmade mõjujõudu	Vabaühenduste tegevusse kaasatud inimeste hulk
Tulemus	Laiem toetus inimõigustele ja võrdsele kohtlemisele	Inimõiguste eest seisva sihtrühma osatähtsus
		Soolise võrdsuse eest seisva sihtrühma osatähtsus
		Teenuste osutamisest kasu saajate hulk (NB! Teenuse osutamist toetatakse üksnes selliste tegevuste puhul, <u>mis panustavad teadlikkuse kasvatamisse, kodanike huvide kaitsele ja nende mõjujõu suurendamisele ja/või on vajalikud huvikaitsetegevuse toetamiseks</u>)
		Mõjutatud õigusaktide ja poliitikate hulk
Väljund 2.1	Suurem teadlikkus inimõigustest ja võrdsest kohtlemisest	Vabaühenduste eestvedamisel inimõiguste alal haritud inimeste hulk
Väljund 2.2	Inimõiguste alase huvikaitsetegevuse toetamine	Inimõiguste ja võrdse kohtlemise propageerimisse kaasatud vabaühenduste hulk
Väljund 2.3	Suurem teadlikkus soolisest võrdõiguslikkusest	Soolise võrdõiguslikkuse alaste algatuste hulk
		Teadlikkust kasvatavate kampaaniate hulk

3.3 Haavatavate rühmade suurem mõjujõud

Rahastatavad valdkonnad:

- *inimõiguste ja võrdse kohtlemise tagamine, võitlus rassil või etnilisel päritolul, usul või maailmavaatel, sool, puudel, vanusel, seksuaalsel sättumusel või sooidentiteedil põhineva diskrimineerimisega;*
- *haavatavate rühmade sotsiaalne õiglus ja kaasatus;*
- *sooline võrdõiguslikkus ja sooline vägivald.*

Vabaühendused täidavad sotsiaalse õigluse kinnistamisel ning ühiskonnas esineva diskrimineerimise ja ebavõrdsuse vastu võitlemisel tähtsat rolli. Programmiga soovitakse toetada vabaühendusi, mis töötavad selle nimel, et parandada tõrjutud rühmade, näiteks rahvusvähemuste, sisserännanute ja põgenike, naiste, riskirühma kuuluvate noorte jt heaolu. Seda saab teha mitmesuguste mõjujõudu suurendavate tegevuste abil ning selle kaudu, et anda neile rühmadele neid puudutavatel poliitilistel teemadel sõnaõigus. Samuti toetatakse vabaühendusi, mis kaitsevad tõrjutud rühmade huve ning suunavad oma jõu paremate poliitikate kujundamisse ja tõhusamate teenuste võimaldamisse. Antud tulemusel on sotsiaalsetel ettevõtetel võimalus pakkuda välja uusi meetodeid ja lähenemisviise, mille abil parandada haavatavate rühmade olukorda.

Toetatakse ka ettevõtmisi, millega võitlevad vihakõne, polariseerumise ja diskrimineerimisega ning edendavad faktidel põhinevat avalikku dialoogi.

Sotsiaalhoolekande ja põhiteenustega seonduvat toetatakse üksnes siis, kui see moodustab ühe osa tegevustest, mis on suunatud teadlikkuse kasvatamisele, kodanike huvide kaitsele ja nende mõjujõu suurendamisele ja/või on vajalikud huvikaitsetegevuse toetamiseks.

Selle tulemusel saavutamiseks rahastatakse projekte, mis panustavad järgmistesse tulemustesse ja vähemalt ühte väljunditest:

	Oodatavad tulemused	Indikaatorid
Programmitasandi eesmärk	Tugevdada kodanikuühiskonda ning suurendada kodanikuaktiivsust ja haavatavate rühmade mõjujõudu	Vabaühenduste tegevusse kaasatud inimeste hulk
Tulemus	Haavatavate rühmade mõjujõu suurendamine	Mõjujõudu suurendavatest tegevustest osa saanud haavatavate inimeste hulk Pakutavatest teenustest kasu saajate hulk (NB! Teenuse pakkumist toetatakse üksnes selliste tegevuste puhul, <u>mis panustavad teadlikkuse kasvatamisele, kodanike huvide kaitsele ja nende mõjujõu suurendamisele ja/või on vajalikud huvikaitsetegevuse toetamiseks.</u>)
Väljund 3.1	Haavatavate rühmade kaasamine neid mõjutavate poliitikate kujundamisse	Vabaühenduste algatatud ettevõtmiste hulk, millega kaasatakse haavatavaid rühmi neid mõjutavate poliitikate kujundamisse
Väljund 3.2	Haavatavate rühmade vajadusi rahuldavate uute meetodite ja lähenemisviiside kujundamine	Haavatavate rühmade vajadustele vastavate uute meetodite hulk
Väljund 3.3	Diskrimineerimise ohvrite ja teiste haavatavate	Diskrimineerimise ja inimõiguste rikkumise ohvrite nõustavate ja toetavate vabaühenduste hulk

	rühmade nõustamine ja toetamine	
Väljund 3.4	Haavatavate rühmade kohta kujunenud eelarvamuste ja negatiivsete stereotüüpidega võitlemine	Haavatavate rühmade vastu suunatud vihakõne ja eelarvamusi vähendavate algatuste hulk

3.4 Vabakonna suurem võimekus ja jätkusuutlikkus

Vabaühenduste mõju suurendamine aitab muuta kodanikuühiskonda jätkusuutlikumaks. Selleks ette nähtud toetused võimaldavad vabaühendustel keskenduda oma organisatsioonilise võimekuse parandamisele. See võib hõlmata mitmesuguseid meetmeid, näiteks ühiste poliitikate kujundamise ja kodanike huvikaitse koostöövõrgustike tugevdamist; oma tegevuse tulemuslikkuse hindamise arendamist; avalikkuse teavitamist kodanikuühiskonna ja vabaühenduste panusest või selle lisaväärtusest; vabaühenduste tegevuse läbipaistvuse ja vastutustundlikkuse suurendamist nii valdkonna kui ka organisatsiooni tasandil; partnerlussuhete loomist avaliku ja erasektoriga; finantsilise jätkusuutlikkuse tagamiseks rahastamisallikate mitmekesistamist jne.

Selle tulemuse saavutamiseks rahastatakse projekte, mis panustavad järgmistesse tulemustesse ja vähemalt ühte väljunditest:

	Oodatavad tulemused	Indikaatorid
Programmitasandi eesmärk	Tugevdada kodanikuühiskonda ning suurendada kodanikuaktiivsust ja haavatavate rühmade mõjujõudu	Vabaühenduste tegevusse kaasatud inimeste hulk
Tulemus	Vabakonna suurem võimekus ja jätkusuutlikkus	Tõhusate juhtimisprotseduuridega vabaühenduste hulk Läbipaistva ja vastutustundliku juhtimisega vabaühenduste hulk Oma töös järelevalve- ja hindamissüsteemi kasutavate vabaühenduste hulk Vabaühenduste omavaheliste uute ühissettevõtmiste hulk
Väljund 4.1	Toimivate vabaühenduste platvormide ja koostöövõrgustike arendamine ning uute rajamine	Uusi partnerlussuhteid loovate vabaühenduste hulk
Väljund 4.2	Vabaühenduste võimekuse toetamine mõjuhindamise tehnikate kasutamisel	Mõju hindamise tehnikaid kasutusele võtnud vabaühenduste hulk

4 AVATUD KONKURSID

Programmi raames korraldatakse kokku 5 avatud taotlusvooru, muuhulgas¹:

4.1 Kaks taotlusvooru **strateegilistele projektidele** tulemusvaldkondades 1-3, mille raames saab taotleda toetust kahte liiki projektidele:

1. **Keskmise suurusega projektid**, mille toetussummad jäävad kõigis valdkondades vahemikku **30 000–60 000** eurot ja projektiperioodi kestus on vahemikus **18–24 kuud**. Toetus annab vabaühendustele võimaluse seada pikaajalisi eesmärke ja teha oma valdkonnas strateegilist tööd.
2. **Suurprojektid**, mille toetussumma jääb kõigis valdkondades vahemikku **80 000–100 000** eurot ja projektiperioodi kestus on vahemikus **18–24 kuud**. Toetused on suunatud vabaühenduste võrgustikele või koalitsioonidele, mille moodustavad mitu organisatsiooni. Suurem toetus võimaldab taotleda projektiga valdkonnapõhist mõju ning aitab edendada vabaühenduste võrgustike jätkusuutlikkust ja kasvatada nende mõju. Suurprojekti toetuse taotlemiseks peab projekt olema esitatud ja ellu viidud vähemalt 3 vabaühenduse koostöös. Taotlejad peavad nimetama ühe organisatsiooni endi hulgast põhitaotlejaks, ülejäänud osalevad partneritena. Projekti tegevused peaksid hõlmama Eesti eri piirkondi ning kaasama eri tasandil (s.t riigi, kohaliku omavalitsuse ja/või kogukonna tasandil) tegutsevaid partnereid.

Programmi raames soodustatakse doonorriikide organisatsioonidega sõlmitud partnerlussuhteid, mis annavad hindamisel lisapunkte. Mõlemat liiki toetuste puhul on projektide elluviijatel võimalus hiljem taotleda lisavahendeid, et võimendada kahepoolset koostööd doonorriikidest pärit partneritega (täpsem teave tehakse kättesaadavaks projektide elluviimise etapis hiljem).

4.2 Lisaks korraldatakse programmi raames 4.tulemusvaldkonnas kolm avatud taotlusvooru **vabaühenduste tegutsemisvõimekust suurendavatele projektidele**.

- Toetused jäävad vahemikku **10 000–20 000** eurot ja toetuse kestus on **12–18 kuud**. Toetused on suunatud kõigi valdkondade vabaühendustele, mis soovivad suurema mõju saavutamiseks oma haaret laiendada. Tegemist on pikaajaliste toetustega, mis võimaldavad vabaühendustel konkreetsete teemadega süsteemselt töötada.

Konkursid kuulutatakse välja vähemalt 2 kuud enne taotluste esitamise lõppkuupäeva. Taotluste esitamise juhised ja muud abimaterjalid on leitavad toetusprogrammi veebisaidilt www.acf.ee. Teavet konkursside kohta levitatakse laialdaselt kõigis Avatud Eesti Fondi ja Vabaühenduste Liidu teavituskanalites.

Taotluse esitamine

Taotlus tuleb esitada ACF-i taotlusvormil koos järgmiste lisadega:

- detailne eelarve;
- partnerluskinditused (juhul kui projekti plaanitakse ellu viia koos partneriga);
- olulisimate töötajate ja võtmeisikute CV-d;
- põhitaotleja viimase majandusaasta aruanne.

Taotlused tuleb esitada elektrooniliselt e-posti aadressil acf@oef.org.ee hiljemalt konkursi lõppkuupäeval kell 23.59 Eesti aja järgi.

Taotlusvormid ja muud abimaterjalid on leitavad Avatud Eesti Fondi veebisaidilt www.acf.ee.

¹ Vt Lisa II taotlusvoorude ajakava ja toetatavate väljundite ja valdkondade kohta

5 ABIKÕBLIKUD TAOTLEJAD JA PARTNERID

5.1 Abikõblilikud taotlejad

ACF-i abikõblilikud taotlejad on Eestis registreeritud mittetulundusühingud (asutatud Mittetulundusühingute seaduse alusel) ja sihtasutused (asutatud Sihtasutuste seaduse alusel), on valitsusvälised organisatsioonid ning vastavad Fondioperaatorite Käsiraamatu (*Manual for Fund Operators of the Active Citizens Fund*) peatükis 7.1 toodud nõuetele:

- on mittetulunduslikud ja ei ole asutatud isikliku kasu teenimise eesmärgil. Kuigi neil võib olla palgalisi töötajaid ning nad võivad teenida tulu, siis seda tulu ei jagata oma liikmete ega nõukogu liikmetega. Tulu teenimine ei saa olla ühenduse eesmärk, vaid toetab ühenduse eesmärkide ja väärtuste edendamist.
- ühendus ei taotle oma liikmete ärilisi ega ametialaseid huve. Seetõttu ei ole abikõblilikud ameti- ja kutseühingud, mille eesmärgiks on kitsalt oma liikmete huvide edendamine;
- põhinevad vabatahtlikkusel, s.t moodustatud rühmade või üksikisikute eestvedamisel vabatahtlikkuse alusel ning tegevuses osalemine on vabatahtlik;
- tegutsevad avalikult ja avaliku hüve nimel, olles suunatud sellistele probleemidele ja teemadele, mis on seotud inimeste, rühmade või kogu ühiskonna heaoluga;
- nende tegevus on mingil määral institutsionaliseeritud (erinevalt mitteametlikest ja ad hoc rühmitustest), sh põhikiri ja teised ühenduse tegevust regululeerivad doklumendid, mis defineerivad nende eesmärgid ja tegevusvaldkonnad;
- nende tegevus ja struktuur on läbipaistvad ning neil on oma liikmete ja rahastajate ees aruandekohustus.
- on sõltumatud kohalikust, piirkondlikust ja keskvalitsusest ning teistest avaliku sektori institutsioonidest;
- on sõltumatud poliitilistest parteidest ja ettevõtetest. Valitsusväliste organisatsioonide hulka ei kuulu erakonnad, usulised institutsioonid, sotsiaalpartnerid ja kasumit jaotavad kooperatiivid.

Kohalikke Punase Risti ühendusi käsitletakse abikõblilike ühendustena juhul, kui nad vastavad ülal esitatud nõuetele.

Usulised organisatsioonid on abikõblilikud juhul, kui nad vastavad ülal esitatud nõuetele ning kui toetusega rahastatavad tegevused ei propageeri ei otseselt ega kaudselt mitte ühegi usundiga seotud maailmavaadet ega soodusta proselütismi.

Sotsiaalseid ettevõtteid käsitletakse abikõblilike ühendustena juhul, kui nad vastavad ülal esitatud nõuetele.

Abikõblilikud organisatsioonid saavad esitada **iga konkursi raames ühe taotluse (põhi)taotlejana**. Projektipartnerina võib sama organisatsioon osaleda erinevate projektide elluviimisel piiramatul arvul kordi.

5.2 Abikõblilikud partnerid

Projekte saab ellu viia koos projektipartneritega. Projektipartner peab olema projekti rakendamisse aktiivselt kaasatud ja sellesse tõhusalt panustama.

Abikõblilike projektipartnerite hulka kuuluvad järgmised üksused:

- igasugused avaliku ja erasektori üksused, nii ärilised kui ka mitteärilised, samuti vabaühendused, mis on asutatud juriidiliste isikutena kas Eestis, mõnes muus EMP toetust saavas riigis, doonorriigis (doonorpartnerlusprojekt) või riigis, mis asub väljaspool EMP-d, kuid millel on Eestiga ühine piir;

otse projekti arvele. Abikõlblikud on järgmised otsesed kulud, tingimusel et need vastavad artiklis 6.1 esitatud nõuetele:

- a) otseselt projektiga seotud personali kulud, sh töötasu koos sotsiaalkindlustusmaksu ja muude seadusest tulenevate maksudega, tingimusel et see on kooskõlas ka projekti elluviija ja projektipartneri tavapärase töötasupõhimõtetega;
 - b) projektis osalevate töötajate ja vabatahtlike reisikulud ja päevarahad, tingimusel et see on kooskõlas projekti elluviija ja projektipartneri tavapärase reisikulude ja päevarahade tasumise põhimõtetega;
 - c) uuele või kasutatud põhivarale tehtav kulu, tingimusel et amortisatsioonikulud arvestatakse vastavalt üldtunnustatud raamatupidamis põhimõtetele, mis on tavapärased teiste samalaadsete esemete puhul. Fondioperaator saab amortisatsioonikulu arvestada üksnes sellisel määral, mis on kooskõlas projekti kestusega ja seadmete tegeliku kasutusega projekti tarbeks. Juhul kui fondioperaator tuvastab, et seadmed on projekti tulemuste saavutamiseks hädavajalikud, võib olla abikõlblik kogu põhivara kogu ostuhind;
 - d) tarbekaupade ja tarnetega seotud kulud, tingimusel et need on tuvastatavad ja projektiga seotud;
 - e) muudest lepingutest tulenevad kulud, mida projekti elluviija on teinud projekti elluviimise nimel, tingimusel et see on kooskõlas avaliku hanke reeglitega;
 - f) otseselt projektilepingus esitatud nõuetest vahetult tulenevad kulud.
2. Kinnisvara rekonstrueerimise või renoveerimisega seotud kulud ei tohi moodustada rohkem kui 50% projekti abikõlblikest otsestest kuludest.
 3. Kui seadmete ostuhind on vastavalt ülal esitatud punktile 1(c) täies mahus abikõlblik, peab projekti elluviija täitma järgmised nõudeid:
 - a) jääma seadmete omanikuks pärast projekti lõppu veel vähemalt viieks aastaks ja jätkab sel ajal nende kasutamist projekti üldeesmärke silmas pidades;
 - b) kindlustama seadmed tulekahju, varguse ja muude tavapärase kahjujuhtumite vastu, kusjuures kindlustus peab kehtima nii projekti ajal kui ka vähemalt viis aastat pärast projekti lõpetamist;
 - c) tagama seadmete hooldamiseks vajalike ressursside olemasolu vähemalt viie aasta jooksul pärast projekti lõpetamist.

Selle kohustuse täitmiseks kasutatavad vahendid tuleb kindlaks määrata projektilepingus.

Fondioperaator võib projekti elluviija neist seadmetega seotud kohustustest vabastada, kui ta on kõiki asjakohaseid asjaolusid arvestades veendunud, et seadmete edasine kasutamine projekti üldeesmärkide nimel pole majanduslikult otstarbekas.

6.3 Kaudsed kulud

1. Kaudsed kulud on sellised abikõlblikud kulud, mida projekti elluviija ja/või projektipartner ei saa projektiga otseselt seostada, küll aga saab neid kajastada kuludena, mis tulenevad projektiga seotud abikõlblikest otsestest kuludest. Kaudsed kulud ise ei tohi sisaldada abikõlblike otseid kulusid. Kaudsed kulud peavad moodustama õiglase osa projekti elluviija või projektipartneri üldkuludest. Projekti elluviijad ja projektipartnerid võivad kogu

projekti kestel nende arvestamiseks kohaldada ühtset määra, s.o kuni 15% abikõlblikest otsestest tööjõukuludest.

2. Juhul kui projekti elluviijaks või projektipartneriks on rahvusvaheline organisatsioon, asutus või agentuur, tuleb kaudsete kulude kindlakstegemisel lähtuda vastava organisatsiooni, asutuse või agentuuri kehtestatud reeglitest.

6.4 Abikõlbmatud kulud

Abikõlbmatud on järgmised kulud:

- a) laenuintress, laenu pealt makstavad teenustasud ja viivised;
- b) finantstehingute pealt makstavad tasud ja muud puhtfinantsilised kulud, välja arvatud kulud, mis on seotud projektilepingust tulenevate raamatupidamis- ja finantsteenustega;
- c) maa või kinnisvara ostuga seotud kulud;
- d) eraldised kahju või võimalike tulevaste kohustuste katteks;
- e) valuutakursi kahjumid;
- f) tagastatav käibemaks;
- g) teistest allikatest kaetavad kulud;
- h) trahvid, sanktsioonid ja kohtuvaidlustega seotud kulud, välja arvatud need, mille korral on kohtuvaidlus projekti tulemuste saavutamiseks hädavajalik;
- i) ülemäärased või põhjendamatud kulutused.

6.5 Toetuse määr ja kaasfinantseering

1. Toetuse määr on kuni 90% projekti abikõlblikest kuludest.
2. Kaasfinantseering on lubatud nii rahana kui ka vabatahtliku tegevuse vormis mitterahalise panusena. Suur- ja võrgustikuprojektide korral (vastavalt 30 000–60 000 eurot ja 80 000–100 000 eurot) võib mitterahaline panus moodustada projekti kaasfinantseeringust kuni 50%. Võimekuse suurendamiseks antavate väikeste toetuste puhul võib mitterahaline panus moodustada projekti kaasrahastusest kuni 100%.
3. Mitterahalise panuse tohib teha üksnes projekti elluviija ja/või projektipartneriks olev valitsusväline organisatsioon.
4. Olenevalt tegevuse iseloomust jääb vabatahtliku tööna tehtud mitterahalise panuse väärtus viimast kvartali miinimumbrutotunnitasu ja keskmise brutotunnitasu vahele (vastavalt konkursi väljakuulutamise ajal Eesti Statistikaameti esitatud andmetele), sh töödandja makstav sotsiaalkindlustusmaks. Fondioperaator teatab aluseks võetavad hinnad konkursi välja kuulutades. Projektiperioodi vältel neid hindu ei muudeta.

7 VALIKU TEGEMINE

Rahastatavate projektide väljavalimine toimub järgmiselt:

- tehniline hindamine, st administratiivsetele ja abikõlblikkuse nõuetele vastavuse kontroll;
- sisuline hindamine, mille viivad läbi sõltumatute eksperdid;
- valikukomisjoni poolne ülevaatus;
- Avatud Eesti Fondi lõplik otsus projektide rahastamise kohta.

Kogu valikuprotsess võtab aega keskmiselt 2 kuud.

7.1 Tehniline hindamine

Administratiivsed nõuded sisaldavad järgmist:

- ACF-i projektitaotlus ja lisad on esitatud tähtajaks, s.t hiljemalt konkursiteates nimetatud kuupäeval ja kellaajal;
- taotluse on allkirjastanud selleks volitatud isik.

Kui emb-kumb ülal nimetatud nõuetest on täitmata, jäetakse taotlus automaatselt valikust välja. Taotlejat teavitatakse nõuetele mittevastavusest viie tööpäeva jooksul.

Abikõlblikkuse nõuded on järgmised:

- taotleja on Eestis registreeritud valitsusväline organisatsioon, mis vastab eespool esitatud määratlusele;
- projektipartnerid on vabaühendused või muud avaliku või erasektori üksused, mis on asutatud Eestis, muus toetust saavas riigis, doonorriigis või Venemaal (s.t riigis, mis asub väljaspool EMP-d, kuid millel on Eestiga ühine piir), või mingi muu rahvusvaheline organisatsioon, asutus või agentuur. Abikõlblike partnerite hulka võivad kuuluda ka mitteformaalsed rühmitused, mis ei ole Eestis registreeritud juriidilised isikud;
- taotletava toetuse suurus ja määr jääb konkursiteates avaldatud raamidesse;
- projekti elluviimise aeg jääb konkursiteates avaldatud raamidesse;
- (põhi)taotleja on ühe konkursi kohta esitanud ainult ühe projektitaotluse.

Kui Avatud Eesti Fondil tekib kahtlus, kas teatav abikõlblikkuse nõue on täidetud, võib ta küsida taotlejalts lisateavet.

Kui tehnilise hindamise käigus selgub, et taotluses või lisades esineb kirjavigu või mingi dokument on puudu, on taotlejal aega kolm tööpäeva, et vead parandada ja kõnealune dokument uuesti esitada. Pärast dokumendi taasesitamist tehakse uuesti administratiivsete nõuete ja/või abikõlblikkuse kontroll.

Kui nõuetelevastavuse kontroll on lõpule viidud, teavitab Avatud Eesti Fond oma otsusest neid taotlejaid, kelle taotlus kõrvale lükati. Ühtlasi selgitatakse neile kõrvalejätmise põhjusi. Juhul kui taotlejad ei jää selgitusega rahule, võivad nad viie tööpäeva jooksul esitada vaide fondioperaatori moodustatud vaiete komisjonile.

7.2 Sisuline hindamine

Iga taotluse vaatab läbi kaks sõltumatut eksperti, tuginedes seejuures käesolevates juhistes avaldatud hindamiskriteeriumidele.

Ekspertide antud keskmise punktisumma põhjal seatakse taotlused paremusjärjestusse.

Juhul kui kahe eksperdi antud hinnangud erinevad teineteisest rohkem kui 30%, vaatab taotluse üle kolmas ekspert. Kui kolmanda eksperdi antav hinnang projekti edasipääsu kuidagi enam mõjutada ei saaks, siis teda ei kaasata.

Pärast seda, kui sõltumatud eksperdid on taotlustele hinnangu andnud ja taotlused on paremusjärjestusse reastatud, võib fondioperaator kutsuda kokku koosoleku, kui ta näeb vajadust ekspertide märkuste kohta selgitust küsida ja veenduda, et nende hinnang põhineb konkursiteates esitatud nõuetel. Sõltumatud eksperdid võivad koosoleku käigus oma senist hinnangut muuta ja seda võetakse arvesse.

Projektitaotluste hindamiskriteeriumid on esitatud lisis I.

7.3 Valikukomisjon

Valikukomisjon vaatab üle projektitaotluste paremusjärjestuse ja annab fondioperaatorile soovitusi, milliseid projekte võiks rahastada, millised kõrvale jätta ja millised ootejärjekorda panna, juhaks kui mõni väljavalitud taotleja ei tule projekti käivitamisega toime. Valikukomisjon lähtub oma töös valikukomisjoni töökorrast, millega on kindlaks määratud olukorrad, mille ilmnemisel on projektide järjestuses tehtavad muudatused õigustatud, ning muudatuste dokumenteerimise meetodid.

Paremusjärjestuse muutmine on lubatud üksnes põhjendatud juhtudel ja otsus peab olema tehtud läbipaistvalt. Muudatused tuleb dokumenteerida valikukomisjoni koosoleku protokollis. Valikukomisjon võib soovitada muuta ka ühe või teise projekti eelarvet või anda projektile heakskiidu üksnes lisatingimuste täitmise korral.

Valikukomitee koosneb viiest liikmest, kes on kodanikuühiskonna eksperdid või omavad selles vallas töötamise kogemust. Üks valikukomitee liige on ühtlasi Avatud Eesti Fondi nõukogu liige, ülejäänud on fondioperaatori suhtes välisliikmed. Valikukomisjoni koosolekust võtavad pealtvaatajana osa finantsmehhanismide kantselei, riikliku kontaktasutuse ja Kuningliku Norra saatkonna esindajad.

7.4 Avatud Eesti Fondi nõukogu lõplik valik

Valikukomisjoni soovitusel esitatakse Avatud Eesti Fondi nõukogule, mille liikmetel on kohustus rahastatavate projektide valik kinnitada. Põhjendatud juhul võib nõukogu valikukomisjoni otsust muuta. Taotlejaid teavitatakse neist muudatustest. Avatud Eesti Fondi otsus on lõplik ega kuulu vaidlustamisele.

7.5 Tulemustest teavitamine

Taotlejaid teavitatakse taotluse rahuldamisest või rahuldamata jätmisest e-kirja teel ühe nädala jooksul pärast seda, kui Avatud Eesti Fondi nõukogu on lõppotsuse langetanud.

Rahuldamata jäetud taotluse esitajatele antakse tagasisidet rahastamata jätmise põhjuste kohta. Selgitatakse ka seda, kas taotlus jäeti rahuldamata valikukomisjoni tehtud muudatuse tagajärjel või Avatud Eesti Fondi nõukogu otsusel.

8 LEPINGUTE SÕLMIMINE JA NENDE TÄITMISE KONTROLLIMINE

Leping projektitoetuse kasutamiseks sõlmitakse Avatud Eesti Fondi ja projekti elluvijaga vahel. Lepingusse pannakse kirja toetuse saamise tingimused ning poolte rollid ja kohustused.

Siinsed juhised taotlejatele ja projekti elluvijatele (sh abikõlblikud ja -kõlbmatud kulutused) moodustavad projektitoetuse kasutamise lepingu lahutamatu lisa.

Kui projekt viiakse ellu partneri abil, sõlmib projekti elluvijaga iga partneriga eraldi partnerluslepingu, kasutades selleks Avatud Eesti Fondi etteantud vormi. Partnerluslepingus täpsustatakse mõlema poole rollid ja kohustused. Partnerluslepingud tuleb enne projektilepingu sõlmimist esitada Avatud Eesti Fondile, kes kinnitab nende vastavuse programmi nõuetele. Doonorriikidest pärit üksusi kaasavate projektide puhul tuleb lepingupõhjana kasutada ingliskeelset partnerluslepingu vormi.

Projektidele tehtavad maksed

Makseid on kolme tüüpi.

1. Ettemakse

Ettemakse moodustab toetuse kogusumma 15–25% ning see tehakse projekti elluvijale kümne tööpäeva jooksul pärast projektilepingu allkirjastamist.

2. Vahemaksed

Projekti elluvijad planeerivad ise oma rahavooge ja esitavad Avatud Eesti Fondile maksenõuded. Vahemakse nõuded esitatakse koos vahearuanetega ja makse tehakse pärast seda, kui Avatud Eesti Fond on vahearuanete heaks kiitnud. Projekti elluvijal on õigus esitada vahemakse nõue, kui ta on ära kulutanud 50% varasematest ette- ja vahemaksetest. Õigustatud juhtudel võib projekti elluvijaga taotleda erandi tegemist. Projekti elluvijal on õigus saada projektilepingus sätestatud toetuse summast kuni 90% ette- ja vahemaksetena. 10% lepingus sätestatud toetuse summast kantakse üle pärast seda, kui Avatud Eesti Fond on projekti lõpparuande heaks kiitnud.

3. Lõppmakse

Lõppmakse tehakse kümne tööpäeva jooksul pärast seda, kui Avatud Eesti Fond on nii kirjeldava aruande kui ka finantsaruande heaks kiitnud. Juhul kui projekt tuleb auditeerida, tehakse lõppmakse pärast seda, kui auditi käigus tekkinud probleemid on lahendatud ja Avatud Eesti Fond on auditi heaks kiitnud.

Erandjuhtudel, kui projekt on hinnatud väga kõrge riskiga projektiks, võib fondioperaator teha põhjendatud otsuse muuta maksete skeemi (vähendades ettemakstavat osa või loobuda ettemaksetest täielikult ja hüvitada projekti elluviijale fondioperaatori poolt kontrollitud projektikulude summad).

Projekti elluviija aruanded

Projekti elluviijaga sõlmitud leping sisaldab kohustust esitada lepingus sätestatud kuupäevadeks vahe- ja lõpparuanded.

Vahearuanded tuleb esitada iga nelja kuu järel. Pärast esimest nelja kuud esitavad kõik projekti elluviijad täieliku vahearuande. Täielik vahearuanne sisaldab järgmist:

- sisuline aruanne;
- finantsaruanne;
- koopiad lisadokumentidest, sh kõigist arvetest, kviiitungitest, lepingutest, ajakavadest, muudest raamatupidamisdokumentidest ja maksekinnitustest.

Põhivara ostmise kohta tuleb esitada arved, kindlustusdokumendid ja kulumiarvestused.

Juhul kui ostetakse kaupu või teenuseid vähemalt 5000 euro eest, tuleb esitada ka kolm pakkumist.

Kõik aruandevormid on leitavad ACF-i veebisaidilt.

Üldjuhul tuleb täielik vahearuanne esitada ka projekti keskpaigas ja lõpetamisel. Muudel juhtudel tuleb esitada vaid lihtsustatud vahearuanne, mis sisaldab järgmist:

- sisuline aruanne;
- finantsaruanne;
- individuaalsete kuluartiklite maksegraafik ja maksekinnitused.

Lihtsustatud vahearuannete korral palutakse projekti elluviijatel hiljem esitada lisadokumente, mille Avatud Eesti Fond määrab kindlaks iga üksikjuhtumi puhul eraldi.

Kui projekt tähtaeg on lühike, näiteks 12 kuud, võidakse projekti elluviijale anda luba esitada projekti keskel lihtsustatud vahearuanne.

Avatud Eesti Fond töötab välja seiresüsteemi, mille kaudu saab programmi väljundite ja tulemuste kohta perioodiliselt teavet koguda. Projekti elluviijad peavad vahearuannetes esitama asjakohased andmed. Nende kogumise ja esitamise vormi kohta annab teavet Avatud Eesti Fond.

Lõpparuanne esitatakse 30 päeva jooksul pärast projekti lõppkuupäeva möödumist.

9 TEAVITAMINE

9.1 Teavitusplaani koostamine

Taotlejad peavad projektitaotlusele lisama teavitusplaani, mille eesmärk on suurendada teadlikkust nii Aktiivsete Kodanike Fondist kui ka projektist, selle eesmärkidest, kahepoolsest koostööst Islandi, Liechtensteini ja/või Norra partneritega ning projekti elluviimisest, tulemustest ja mõjust, mida doonorriikide toetus projektile avaldab.

Teavitusplaan peab sisaldama vähemalt järgmist:

- eesmärgid ja sihtrühmad, sh sidusrühmad riigi, kohaliku omavalitsuse ja/või kogukonna tasandil ning avalikkus;
- edastatava teabe sisu ning kasutatavad teavitusmeetmed ja strateegiad (sh tegevused, suhtlusvahendid ja ajakava), pidades silmas doonoritelt saadava rahastuse lisaväärtust ja mõju;
- vähemalt kaks teavitusüritust projekti käigu ja tulemuste kajastamiseks, näiteks sidusrühmadele korraldatavad seminarid või konverentsid ning pressikonverentsid ja muud pressiüritused, sh projekti algatamise ja/või lõpetamise puhul korraldatavad üritused. Projektide puhul, mille toetus on väiksem kui 50 000 eurot, piisab ühest teavitusüritusest ja see võib olla korraldatud väiksemas ulatuses;
- meetmed, mille abil teha projektiteave veebis kättesaadavaks nii eesti kui ka inglise keeles (kas projekti enda veebisaidil või organisatsiooni veebisaidilt lingitava veebilehe kaudu), kusjuures sisu tuleb regulaarselt eesti keeles uuendada;
- veebis esitatud teave peab kajastama projekti, selle edenemist ja tulemusi ning koostööd Islandi, Liechtensteini ja Norra partneritega, samuti tuleb avaldada asjakohased fotod, kontaktandmed ja selge viide nii kõnealusele programmile kui ka EMP ja Norra toetustele;
- teavituse eest vastutava(te) kontaktisiku(te) andmed;
- selgitus selle kohta, kuidas teavitusmeetmed aitavad parandada projekti nähtavust, saavutada selle eesmäärke, suurendada mõju ja juhtida tähelepanu doonoritele.

9.2 Teavitusplaani rakendamine

Projekti elluviija hoiab projekti käiguga kursis võimalikult laia huviliste ringi riigi, kohaliku omavalitsuse ja/või kogukonna tasandil. Ta koostab teavitusplaani ja viib selle ellu ülalkirjeldatud viisil. Ta annab Avatud Eesti Fondile aru teavitamise ja teabevahetusega seotud kohustuste kohta. Ühtlasi tagab ta, et kõiki projektis osalejaid oleks teavitatud asjaolust, et projekti rahastatakse Aktiivsete Kodanike Fondi kaudu.

10 VAIDED

Fondioperaator paneb kokku vaiete komisjoni, mille eesmärk on

- olla kättesaadav, läbipaistev ja kindel mehhanism, mille kaudu esitada kaebusi võimalike programmi juhtimisvigade kohta;
- anda igale esitatud kaebusele õigel ajal hinnang ja teha seda tõhusalt;
- pakkuda abi ja soovitusi järelkontrolli läbiviimiseks;
- kaebusele vastata, teavitades parandusabinõude tarvituselevõttust, kui need on vea parandamiseks vajalikud.

Vaiete komisjon hindab, kas fondioperaatori tehtud otsused on kooskõlas ACF-i haldamiseks kehtestatud hea valitsemistava ning reeglite ja protseduuridega. Komisjon ei hinda ühtegi konkreetset projektitaotlust, ei muuda sõltumatute hindajate antud hinnangut ega muuda valikukomisjoni ja Avatud Eesti Fondi nõukogu langetud otsuseid toetuste eraldamise kohta.

Vaiete komisjon koosneb kolmest liikmest: fondioperaatori programmijuht, fondioperaatori juhatuse liige ja fondioperaatori jaoks väline, sõltumatu ekspert. Konkreetse projektitaotluse hindamise või projekti järelevalve eest vastutav fondioperaatori töötaja vaiete komisjoni ei kuulu.

Kõik programmi elluviimisega seotud vaided ja märgukirjad vaatab esimesena läbi fondioperaator. Juhul kui vaide esitanud isik ei ole fondioperaatori vastusega rahul, on tal õigus sama probleemiga pöörduda vaiete komisjoni poole, kes hindab tema vaiet ja teeb juhtumi kohta lõppotsuse.

Teave vaiete esitamise kohta on leitav fondioperaatori [veebisaidilt](#).

11 KÜSIMUSED JA VASTUSED

Küsimused tuleb AEF-ile saata hiljemalt 5 tööpäeva enne taotluste esitamise tähtaega. Küsimused tuleb saata aadressile acf@oef.org.ee näidates teemareal organisatsiooni nime, kelle poolt küsimus esitatakse.

Küsimused ja vastused avaldatakse ACF-i kodulehel ilma viiteta organisatsioonile, kes küsimuse esitas. Seetõttu soovime kodulehekülge regulaarselt külastada.

Taotlejate võrdse kohtlemise huvides ei anna AEF eelhinnangut taotleja abikõlblikkusele, sammudele ega konkreetsetele tegevustele.

LISA I

Projektitaotluste hindamiskriteeriumid

Keskmise suurusega ja suurprojektid

Hindamiskriteeriumid	Maksimaalne punktisumma
1. Projekti olulisus programmi eesmärke arvestades	20
Projekti olulisus programmi eesmärke ja toetatavaid teemavaldkondi arvestades	10
Projekti olulisus programmi oodatavaid tulemusi ja väljundeid arvestades	10
2. Metoodika	20
Projekti terviklikkus – probleemvaldkonna ja sihtrühmade vajaduste analüüs, sekkumise sobilikkus	10
Tegevuskava – on see selge, elluviidav ja soovitud tulemuste saavutamiseks piisav?	10
3. Mõju	15
Probleemvaldkonnale avaldatav mõju – mõju sihtrühmadele ja abisaajatele, mõju avalikkuse hoiakutele ja/või põhimõtetele jms	15
4. Taotleja kogemused ja võimekus	15
Taotleja teadmised ja kogemused probleemvaldkonnas	5
Projekti elluviimiseks olemas olevad ressursid – meeskonna teadmised ja võimekus, rahalised ja muud ressursid	5
Partnerlus ja koostöö – kas projekti elluviimiseks on kaasatud partnerid? Kas partnerite valik on põhjendatud ja suurendab projekti tõhusust?	5
5. Jätkusuutlikkus	10
Oodatavate tulemuste jätkusuutlikkus – kas on teada, kuidas kavatakse edaspidi projekti tegevusi jätkata? Kas on plaanis muuta õigusakte või juurutada uusi lähenemisviise, käitumispõhimõtteid jms?	5
Projekti tulemuste levitamine – kas tulemused on väärtuslikud kogu ühiskonnale ja kas neid on võimalik ka teistel kasutada?	5
6. Eelarve	10
Kulutused on põhjendatud ja projekti elluviimiseks vajalikud	5
Maksumuse ja oodatavate tulemuste vahetamine	5

7. Teabevahetus	5
Kas teabevahetusplaan aitab projekti elluviimisel tagada selle läbipaistvust ja täita aruandekohustust ning teavitada avalikkust projekti edenemisest ja tulemustest?	5
8. Lisaväärtused	5
Projekti on kaasatud doonorriikidest pärit partnerid (doonorpartnerlusprojekt), nende kaasamine on põhjendatud ja suurendab projekti tõhusust	3
Projekti on kaasatud rahvusvähemuste esindajad, nende kaasamine on põhjendatud ja suurendab projekti tõhusust	2
Kokku	100

LISA II

1. konkurss

Konkurss vabaühenduste projektidele, mille väljunditeks on:

1. tugevdada demokraatlikku kultuuri ja kasvatada kodanike teadlikkust;
2. suurendada toetust inimõigustele ja võrdsele kohtlemisele
3. suurenenud haavatavate rühmade mõjujõud.

Konkursifondi koguväärtus on 1 100 000 eurot.

	Toetuste kogusumma	Toetuste suurus	Projekti kestus	Rahastatavad teemavaldkonnad
Tulemus 1: Tugevam demokraatlik kultuur ja suurem kodanikuteadlikkus				Demokraatia, kodanikuaktiivsus, hea valitsemistava ja läbipaistvus; keskkond ja kliimamuutused
Keskmise suurusega projektid	470 000 eurot	30 000–60 000 eurot	18–24 kuud	
Suurprojektid		80 000–100 000 eurot		
Tulemus 2: Laiem toetus inimõigustele ja võrdsele kohtlemisele				Inimõiguste kaitse ja võrdne kohtlemine; haavatavate rühmade sotsiaalne õiglus ja kaasatus; sooline võrdõiguslikkus ja sooline vägivald
Keskmise suurusega projektid	420 000 eurot	30 000–60 000 eurot	18–24 kuud	
Suurprojektid		80 000–100 000 eurot		
Tulemus 3: Haavatavate rühmade mõjujõu suurendamine				Inimõiguste kaitse ja võrdne kohtlemine; sotsiaalne õiglus ja haavatavate rühmade kaasatus; sooline võrdõiguslikkus ja sooline vägivald
Keskmise suurusega projektid	210 000 eurot	30 000–60 000 eurot	18–24 kuud	
Suurprojektid		80 000–100 000 eurot		

2. konkurss

Konkurss vabaühenduste projektidele, mis panustaksid kodanikuühiskonna (sh valitsusväliste organisatsioonide) võimekuse, mõju ja jätkusuutlikkusse suurendamisele.

Konkursifondi koguväärtus on 250 000 eurot.

	Toetuste kogusumma 250 000 eurot	Toetuste suurus	Projekti kestus	Rahastatavad teemavaldkonnad
Tulemus 4: Vabakonna suurem		10 000–20 000 eurot	12–18 kuud	Kõik viis teemavaldkonda

võimekus ja jätkusuutlikkus				
-----------------------------	--	--	--	--

3. konkurss

Konkurss vabähenduste projektidele, mis täidaksid järgmisi eesmärke:

1. tugevdada demokraatlikku kultuuri ja kasvatada kodanike teadlikkust;
2. suurendada toetust inimõigustele ja võrdsele kohtlemisele;
3. kasvatada haavatavate rühmade mõjujõudu.

Konkursifondi koguväärtus on 1 250 000 eurot.

	Toetuste kogusumma 1 250 000 eurot	Toetuste suurus	Projekti kestus	Rahastatavad teemavaldkonnad
Tulemus 1: Tugevam demokraatlik kultuur ja suurem kodanikuteadlikkus				Demokraatia, kodanikuaktiivsus, hea valitsemistava ja läbipaistvus; keskkond ja kliimamuutused
Keskmise suurusega projektid	530 000 eurot	30 000–60 000 eurot	18–24 kuud	
Suurprojektid		80 000–100 000 eurot		
Tulemus 2: Laiem toetus inimõigustele ja võrdsele kohtlemisele				Inimõiguste kaitse ja võrdne kohtlemine; sotsiaalne õiglus ja haavatavate rühmade kaasatus; sooline võrdõiguslikkus ja sooline vägivald
Keskmise suurusega projektid	480 000 eurot	30 000–60 000 eurot	18–24 kuud	
Suurprojektid		80 000–100 000 eurot		
Tulemus 3: Haavatavate rühmade mõjujõu suurendamine				Inimõiguste kaitse ja võrdne kohtlemine; haavatavate rühmade sotsiaalne õiglus ja kaasatus; sooline võrdõiguslikkus ja sooline vägivald
Keskmise suurusega projektid	240 000 eurot	30 000–60 000 eurot	18–24 kuud	
Suurprojektid		80 000–100 000 eurot		

4. konkurss

Konkurss vabähenduste projektidele, mis panustaksid kodanikuühiskonna (sh valitsusväliste organisatsioonide) võimekuse, mõju ja jätkusuutlikkuse suurendamisse.

Konkursifondi koguväärtus on 250 000 eurot.

	Toetuste kogusumma 250 000 eurot	Toetuste suurus	Projekti kestus	Rahastatavad teemavaldkonnad
Tulemus 4:		10 000–20 000 eurot	12–18 kuud	Kõik viis teemavaldkonda

Vabakonna suurem võimekus ja jätkusuutlikkus				
--	--	--	--	--

5. konkurss

Konkurss vabaühenduste projektidele, mis panustaksid kodanikuühiskonna (sh valitsusväliste organisatsioonide) võimekuse, mõju ja jätkusuutlikkuse suurendamisse.

Konkursifondi koguväärtus on 200 000 eurot.

	Toetuste kogusumma 200 000 eurot	Toetuste suurus	Projekti kestus	Rahastatavad teemavaldkonnad
Tulemus 4: Vabakonna suurem võimekus ja jätkusuutlikkus		10 000–20 000 eurot	12–18 kuud	Kõik viis teemavaldkonda